

สารสำนักหอสมุดกลาง ปีที่ 18 ฉบับพิเศษ ประจำเดือนมิถุนายน 2545

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้รับการรับรองมาตรฐาน
ระบบคุณภาพ ISO 9002 ในส่วนงานบริการห้องสมุด ณ วันที่ 22 กันยายน 2543

สัปดาห์ห้องสมุด

“ห้องสมุดมิติใหม่ในยุคดิจิทัล”

วันที่ 1 – 7 กรกฎาคม 2545

ณ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สำนักหอสมุดกลาง มีความยินดีขอเรียนเชิญชาวรามคำแหงทุกท่าน
เป็นเกียรติในพิธีเปิดงาน “สัปดาห์ห้องสมุด” “ห้องสมุดดิจิทัล” และ “ห้องราม
คำแหงอนุสรณ์” โดย อธิการบดี ศาสตราจารย์รังสรรค์ แสงสุข ในวันจันทร์ที่ 1
กรกฎาคม 2545 เวลา 10.00 น. ณ บริเวณ ชั้น 1 อาคาร 1

สำหรับงานสัปดาห์ห้องสมุด เริ่มตั้งแต่วันที่ 1-7 กรกฎาคม 2545
โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมดังนี้

วันจันทร์ที่ 1 กรกฎาคม 2545

10.00 น.	พิธีเปิดโดย...ศาสตราจารย์รังสรรค์ แสงสุข...อธิการบดี
10.00-12.00 น.	สาธิตการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สาขาวิชาต่าง ๆ
	- LexisNexis (สาขาวิชากฎหมาย)
	- Expanded Academic ASAP (ครอบคลุมทุกสาขาวิชา)

- Electronic Journals Online Access ของ Blackwell
(ครอบคลุมทุกสาขาวิชา)
- H.W.Wilson Databases “Omnifile : Full Text Select”
(ครอบคลุมทุกสาขาวิชา)

- 10.30 น. สาธิตการทำขนมลูก ๆ ทองแดง : ขนมทองเอก
- 13.00 น. การบรรยายเรื่อง...ห้องสมุดดิจิทัลกับสื่อ IT...
โดย...อาจารย์จตุพล ชมภูนิช

วันอังคารที่ 2 กรกฎาคม 2545

- 09.30-12.00 น. อบรมการสืบค้นสารสนเทศระบบ OPAC-WebOPAC
- 10.00-11.30 น. นำชม “ห้องรามคำแหงอนุสรณ์”
- และ 14.00-15.30 น.
- 10.30 น สาธิตการทำขนมลูก ๆ ทองแดง : ขนมทองชมพู
- 13.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง....มนต์เพลงลูกทุ่ง FM
- 14.00-15.30 น. ปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด
- 15.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง...Shallow hal.....

วันพุธที่ 3 กรกฎาคม 2545

- 09.30-12.00 น. อบรมการสืบค้นสารสนเทศระบบ OPAC/WebOPAC
- 10.00-11.30 น. นำชม “ห้องรามคำแหงอนุสรณ์”
- และ 14.00-15.30 น.
- 10.30 น. สาธิตการทำขนมลูก ๆ ทองแดง : ขนมทองอัฐ
- 13.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง ...มือปืนโลกพระจันทร์...
- 15.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง ...The Mummy...

วันพฤหัสบดีที่ 4 กรกฎาคม 2545

- 09.30-12.00 น. อบรมการสืบค้นสารสนเทศระบบ OPAC/WebOPAC
- 10.00-11.30 น. นำชม “ห้องรามคำแหงอนุสรณ์”
- และ 14.00-15.30 น.
- 13.00 น. ฉายวิดีโอเรื่องมนต์รักทรานซิสเตอร์...
- 14.00-15.30 น. ปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด
- 15.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง ...THE Mummy Return...

วันศุกร์ที่ 5 กรกฎาคม 2545

- 10.00-12.00 น. สาธิตการใช้งานข้อมูลออนไลน์สาขาวิชาต่าง ๆ
- LexisNexis (สาขาวิชากฎหมาย)
 - Expanded Academic ASAP (ครอบคลุมทุกสาขาวิชา)
 - Electronic Journals Online Access ของ Blackwell (ครอบคลุมทุกสาขาวิชา)
 - H.W.Wilson Databases “Omnifile:Full Text Select” (ครอบคลุมทุกสาขาวิชา)
- 10.00-11.30 น. นำชม “ห้องรามาแห่งอนุสรณ์”
- และ 14.00-15.30 น.
- 13.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง ...Ice Age.....
- 14.00-15.30 น. ปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด
- 15.30 น. ฉายวิดีโอเรื่องThe One...

วันเสาร์ที่ 6 กรกฎาคม 2545

- 9.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง..The Maxican...
- 13.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง.....Cats & Dogs...
- 15.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง.....THE 13th Ghost...

วันอาทิตย์ที่ 7 กรกฎาคม 2545

- 9.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง..IL Mare...
- 13.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง....นางนาก
- 15.30 น. ฉายวิดีโอเรื่อง....Shrek....

พบกับร้านหนังสือ จำหน่ายหนังสือราคาพิเศษ/และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.....

ร่วมตอบปัญหาพร้อมรับรางวัลมากมาย.....ได้ทุกวัน

☆☆☆ระบบมีมาตรฐาน บริการมีคุณภาพ☆☆☆

❖❖❖ ปฏิทิน ❖❖❖

เรียบเรียงโดย

นางสุนทรี สุขสุคนธ์

ฝ่ายวารสารและเอกสาร

กำเนิดปฏิทิน

ปฏิทิน หรือ Calendar ในภาษาอังกฤษ เป็นคำที่มาจากภาษาโรมันที่นำมาจากคำพูดของชาวกรีกโบราณว่า Kalend ซึ่งมีความหมายในภาษาอังกฤษว่า “ I cry ” สาเหตุที่ใช้คำนี้เพราะมีที่มาว่า ในสมัยโบราณจะมีคนคอยร้องบอกชาวเมือง เมื่อบอกกล่าวเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า รวมถึงประกาศวันขึ้นเดือนใหม่ เพื่อให้ลูกหนี้จ่ายเงินที่ค้างค้าง ครั้นต่อมาสังคมเริ่มสลับซับซ้อนมากขึ้น ปฏิทินจึงได้ถูกคิดค้นขึ้นมาเพื่อแทนคนร้องบอกข่าว ปฏิทินจึงนับว่าเป็นสิ่งบอกเวลา และกลายเป็นสิ่งสำคัญในวิถีชีวิต

ประจำวันไปในที่สุด ต่อมามนุษย์จึงได้ริเริ่มบันทึก วัน เวลา ขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร หรือที่เรียกว่า “ปฏิทิน” ปัจจุบัน “ปฏิทิน” ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย นักธุรกิจติดต่อนัดหมายกันผ่าน วัน เวลา ในปฏิทิน นอกจากนี้ปฏิทินยังคอยย้ำเตือนถึง วัน เวลาที่สำคัญต่าง ๆ เช่น วันเกิด วันหยุด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปฏิทินที่กำหนดวันสำคัญทางศาสนา ซึ่งจะต้องอาศัยการประกาศอย่างเป็นทางการ เช่น วันจาริกแสวงบุญของอิสลามิกชน เป็นต้น

ปฏิทินไทย

ปฏิทิน แปลว่า แบบสำหรับดู วัน เดือน ปี สามารถเขียนได้เป็น ประดิทิน (ภาษาสันสกฤต) หรือ ปฏิทิน (บาลีแผลง) ประดิทิน หรือ ประณินทิน ก็ได้ คำหลังนี้พลในหนังสือที่เขียนโดย หมอบรัดเลย์ ในหนังสือ อักษราภิธานศรับท์ หน้า 412 และหนังสือ สยามไสมย หน้าโฆษณา ของ หมอ สมิท เป็นต้น

แบบสำหรับดู วัน เดือน ปี มีทั้งที่จารึกบนก้อนหิน หรือ ชิด เขียน และพิมพ์บนกระดาษ ซึ่งมีทั้งชนิดเป็นแผ่น ตั้งแต่ 1-12 แผ่น และชนิดพิมพ์เป็นเล่มแบบหนังสือ

ปฏิทินชนิดเล่ม

การพิมพ์ปฏิทินมีขึ้นเป็นครั้งแรกในเมืองไทย เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2385 (ปลายสมัยรัชกาลที่ 3) ซึ่งสามารถตรวจสอบและค้นคว้าหาหลักฐานได้จากไมโครฟิล์ม หนังสือบางกอกกาลเณดาร์ ปี ค.ศ. 1870 (พ.ศ. 2413) หน้า 5 ในหอสมุดแห่งชาติ หรือค้นคว้าได้จากหนังสือต้นฉบับ ที่หอสมุดดำรงราชานุภาพ ซึ่งหมอบรัดเลย์ ได้เขียนไว้ว่า “14 First Calendar print in B. 1842” (ไม่บอกว่าใครเป็นผู้พิมพ์ แต่คาดหมายว่า คือ หมอบรัดเลย์ ซึ่งเป็นเจ้าของโรงพิมพ์ ผู้มีผลงานทางหนังสือมากมาย)

รัชกาลที่ 4 ทรงฯ โปรดให้พิมพ์ปฏิทินภาษาไทย (ภายหลังจากที่ หมอบรัดเลย์ พิมพ์ปฏิทินขึ้นแรกในสยาม เมื่อ พ.ศ. 2385) เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2404 ดังปรากฏหลักฐานในหนังสือบางกอกกาลเณดาร์ ฉบับปี ค.ศ. 1862 (พ.ศ. 2405) หน้า 108

ในสมัยรัชกาลที่ 5 ปฏิทินที่พิมพ์ในเมืองไทยได้แก่ “ประณินทิน” ซึ่งลงโฆษณาในหนังสือสยามไสมยของ หมอสมิท เขียนคำโฆษณาได้ตอนหนึ่งว่า ประณินทินนี้แจ้งให้รู้ถึงการอื่นเป็นอันมาก

☆☆☆ระบบมีมาตรฐาน บริการมีคุณภาพ☆☆☆

อันควรคนทั้งปวงจะรู้ ถ้าไม่รู้เขาจะนินทาว่าคนโง่ “แจ้งราคาขายไว้เล่มละ 4 บาท (ราคาในสมัยนั้น)
ปัจจุบันยังหาประเมินสินของหมดสนิทไม่พบ

ปฏิทินในสมัยรัชกาลที่ 6 ที่น่าสนใจได้แก่ปฏิทินปกเล่มเล็ก ๆ ที่พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้
พิมพ์เป็นของขวัญสำหรับแจกพระราชทาน แก่ขุนนางที่ลงมาถวายพระพร ในวันขึ้นปีใหม่ ปฏิทินปก
แบบนี้ยังมีแจกต่อมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน ซึ่งบุคคลธรรมดาก็สามารถไปลงนามถวายพระพรและรับ
ปฏิทินหลวงได้

การพิมพ์ปฏิทินเล่มยังมีการจัดทำต่อมา จนกระทั่งถึงรัชกาลปัจจุบัน ปฏิทินเล่มยังมีรายละเอียด
ในเรื่องของสภาพภูมิอากาศ เวล่าน้ำขึ้น-น้ำลง การเดินทางของดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ และมีช่องว่าง
ให้บันทึกเล็กน้อย ยังมีสมุดบันทึกอีกแบบหนึ่ง ซึ่งบอกรายละเอียดของ วัน เดือน ปี เรียงไปตามลำดับ
และมีหน้าสำหรับจดบันทึกหมายเหตุรายวัน รวมถึงวันสำคัญ และวัน เวลา นัดหมาย ฯลฯ ที่เรียกว่า
“ไดอารี่” (Diary) หรือ “สมุดบันทึกประจำวัน” ก็สามารถอนุโลมให้เป็นปฏิทินได้

ปฏิทินไดอารี่ เริ่มมีใช้ในเมืองไทยเมื่อใดยังไม่ปรากฏหลักฐานที่ชัดเจน แต่ไดอารี่ที่มีชื่อเสียง
เป็นที่รู้จักกันไป และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อย่างสูง คือ ไดอารี่ของรัชกาลที่ 5 ซึ่งเมื่อตีพิมพ์เผยแพร่
มีชื่อเรียกว่า “จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน”

บรรณานุกรม

มณฑา สุขบุรณ์ “เวลาพันธนาการแห่งมนุษย์” THE EARTH 2000 2,22 (2539) หน้า 76-88
อนงก นาวิกมูล. สิ่งพิมพ์คลาสสิก วิกตอรีเพาเวอร์พอยท์, กรุงเทพฯ 2533

พิษณุโลก

คำขวัญ

พระพุทธชินราชงามเลิศ ถิ่นกำเนิดพระนเรศวร สองฝั่งน่านล้วนเรือนแพ
หวานน้ำแท้งกล้วยตาก ถ้ำและน้ำตกหลากตระการตา

ตราประจำจังหวัดพิษณุโลก

รูปพระพุทธชินราช

คณะกรรมการประชาสัมพันธ์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขอเชิญชวนชาว สก. ร่วมแต่งกายผ้าไทย เพื่อสืบสานวัฒนธรรม